מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות מילים דו-משמעיות הקשורות לאוכל ולמטבח
- להבין איך ניקוד משנה את משמעות המילה
- לתרגל יצירתיות בעברית דרך משחקי לשון על מאכלים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה – בחירה מרובה

1. ב – כלום, אף דבר
2. ב – ההבדל הוא בניקוד ובמשמעות
3. ב – לש אותו
4. ב – מלך הפלאפל
5. ג – כי הוא חמוץ בטעם וגם כינוי לדחייה חברתית
6. ב – אחת מילה לתיבול אוכל והשנייה אדם שעובד על ספינה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זו מילה דו-משמעית
2. לא נכון – לפעמים ל' היא מילת יחס ולא חלק מהשורש
3. נכון – אותן אותיות, ניקוד שונה, משמעות שונה
4. לא נכון – זה כינוי עממי ולא תואר רשמי
5. נכון – זהו תרגיל יצירתי בעברית

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. שום
2. מלח
3. לש
4. חמוץ
5. מלך

חלק ד' – התאימו מילה לשתי המשמעויות שלה

1 – ג (ירק לבישול, וגם מילה שמשמעותה כלום)
2 – א (מים קפואים, וגם אדם בלי שיער)
3 – ד (תבלין לאוכל, וגם עובד על ספינה)
4 – ה (חפץ לקריאה, וגם איש שחותך שיער)
5 – ב (בד שמסמל מדינה, וגם מי שנושא דגל)

חלק ה' – כתיבה ויצירה

1. יש לבדוק יצירתיות, שימוש נכון בתואר מלך/מלכה, וקשר ברור למאכל שנבחר
2. יש לבדוק שני משפטים נכונים עם שתי משמעויות שונות של אותן אותיות

חלק ו' – הסבר קצר

1. אותן אותיות בדיוק, אבל ההקשר במשפט קובע איזו משמעות מתאימה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דוגמה תקינה כמו שום/קרח/מלח
- הבנה שניקוד יכול לשנות משמעות לגמרי
- תשובה אישית עם הסבר קצר

טיפים להפעלה:

- מומלץ להקרין את התמונות מהדף ולתת לתלמידים לנחש את הפתרון לפני חשיפת התשובה
- כדאי לעודד את התלמידים לחפש בעצמם זוגות מילים נוספות עם ניקוד שונה
- אפשר להפוך את משימת היצירה (מלך/מלכת המאכל) לפעילות ציור קבוצתית בכיתה

דף תרגול: משחקי מילים בתמונות – אוכל ומטבח

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה יש מילים על אוכל. לכל מילה יש יותר מפירוש אחד. נלמד איך לדעת מה הפירוש הנכון.

📖 מילון קטן:

מילה דו-משמעית	מילה שיש לה יותר מפירוש אחד
ניקוד	סימנים מעל ומתחת לאותיות שעוזרים לקרוא ולהבין מילה
שורש	שלוש האותיות העיקריות שבונות את המילה
מילת יחס	מילה קטנה כמו ל-, ב-, מ- שמחברת בין מילים
לש	פעולה של עיבוד בצק ביד
חמוץ	טעם של לימון, וגם כינוי לאדם לא פופולרי
מלח	גם תבלין לאוכל וגם עובד על ספינה

1 חלק א' – הבנה – בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המילה שום אומרת כאן?

א) ירק שמשתמשים בו לבישול ב) כלום, אף דבר ג) שם של מאכל חדש ד) תבלין מתוק

2. במה שונות שתי המילים קרח?

א) אין הבדל, זו אותה מילה בדיוק ב) ההבדל הוא בניקוד ובמשמעות ג) ההבדל הוא רק בכתיב
ד) ההבדל הוא רק במין הדקדוקי

3. מה עושים לבצק לפני התנור?

א) שם אותו במקרר ב) לש אותו ג) מצייר עליו ד) שוטף אותו

4. איך קוראים לדוכן הכי טוב?

א) נסיך הפלאפל ב) מלך הפלאפל ג) שר הפלאפל ד) אדון הפלאפל

5. למה הלימון חמוץ בשני מובנים?

א) כי הוא קטן מכולם ב) כי יש בו הרבה מים ג) כי הוא חמוץ בטעם וגם כינוי לדחייה חברתית
ד) כי הוא צהוב

6. במה שונות שתי המילים מלח?

א) אין הבדל כלל ב) אחת מילה לתיבול אוכל והשנייה אדם שעובד על ספינה ג) שתיהן שם של דג
ד) מלח הוא תמיד שם פרטי

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילה "שום" יכולה להיות גם ירק וגם מילה שמשמעותה "כלום"	☐	☐
2	האות ל' במילה תמיד שייכת לשורש המילה	☐	☐
3	ניקוד יכול לשנות לגמרי את משמעות המילה, כמו בספר וסַפָּר	☐	☐
4	"מלך הפלאפל" הוא תואר רשמי שמעניקים למקום הטוב ביותר	☐	☐
5	אפשר להמציא תואר מלכותי למאכל אהוב ולצייר אותו	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. המילה _____ יכולה להיות גם ירק לבישול וגם מילה שמשמעותה "כלום"

2. ה_____ הוא תבלין שמוסיפים לאוכל, וגם שם לעובד על ספינה (בניקוד שונה)

3. לפני האפייה, האופה _____ את הבצק

4. אדם שלא מסתדר עם חברים נקרא לפעמים "הבחור הכי _____ בשכבה"

5. דוכן שמכין את הפלאפל הטוב ביותר בעיר מקבל את הכינוי " _____ הפלאפל"

4 חלק ד' – התאימו מילה לשתי המשמעויות שלה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שום	___	**א.** מים קפואים, וגם אדם בלי שיער
2. קרח	___	**ב.** בד שמסמל מדינה, וגם מי שנושא דגל
3. מלח	___	**ג.** ירק לבישול, וגם מילה שמשמעותה כלום
4. ספר	___	**ד.** תבלין לאוכל, וגם עובד על ספינה
5. דגל	___	**ה.** חפץ לקריאה, וגם איש שחותך שיער

5 חלק ה' – כתיבה ויצירה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו מאכל אהוב עליכם והמציאו לו תואר מלכותי (למשל: מלך החומוס, מלכת הפיצה). כתבו שני משפטים שמתארים אותו וספרו איך הייתם מציירים אותו

2. מצאו זוג מילים נוסף שנכתב אותו דבר אך נבדל רק בניקוד (כמו דגל/דגל או ספר/ספר), וכתבו משפט קצר לכל משמעות

6 חלק ו' – הסבר קצר

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין המילה "שום" במשמעות ירק לבין המילה "שום" במשמעות כלום

כרטיס יציאה

תנו דוגמה למילה אחת שיש לה שתי משמעויות שונות

מה עושה ניקוד למשמעות של מילה כמו ספר?

אילו מילים מהדף היום הכי הפתיעו אתכם ולמה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀